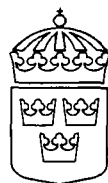

Bostadsutskottets yttrande

1991/92:BoU6y

Vissa förslag i kompletteringspropositionen
avseende bostadsutskottets beredningsområde

1991/92
BoU6y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 28 april 1992 beslutat — under förutsättning av att kammaren remitterar motsvarande delar till finansutskottet — att bereda bostadsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1991/92:150 (kompletteringspropositionen) jämte eventuella motioner, såvitt propositionen och motionerna rör bostadsutskottets beredningsområde beträffande bilagorna I:3—I:9 och I:11 samt bilagorna II:1—II:6.

Bostadsutskottet har begränsat detta yttrande till de delar av förslagen som avser stödet till allmänna samlingslokaler, stödet till icke-statliga kulturlokaler, fastighetsskatten samt vissa frågor om bostadsbeskattningen.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1991/92:150 föreslagit riksdagen

dels i bilaga I:5 att anta ett förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

dels i bilaga I:8 att under tionde huvudtitelns reservationsanslag Arbetsmarknadspolitiska åtgärder för budgetåret 1992/93 anvisa 500 000 000 kronor utöver vad som föreslagits i prop. 1991/92:100 bil. 11 (avsnitt 2.5.1),

dels i bilaga I:9 att med ändring av riksdagens beslut (1991/92:KrU18, rskr. 204) till Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m. för budgetåret 1992/93 anvisa ett reservationsanslag på 216 517 000 kr.,

dels i bilaga I:11 att med ändring av riksdagens beslut (1991/92:BoU12, rskr. 153) till Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m. för budgetåret 1992/93 anvisa ett förslagsanslag på 135 000 000 kr.

Det framlagda förslaget till ändring i lagen om statlig fastighetsskatt innebär att fastighetsskatten för hyreshusenhet som huvudsakligen består av lokaler slopas fr.o.m. den 1 januari 1993.

Motionerna

Utskottet behandlar i detta yttrande helt eller delvis motionerna

1991/92:Fi41 av Ingvar Carlsson m.fl. (s) vari yrkas

14. att riksdagen beslutar att ramen för bil. I:11 anslag F 3 Bidrag till allmänna samlingslokaler för budgetåret 1992/93 ökas med 50 milj.kr. utöver regeringens förslag, således till 96 milj.kr.,

21. att riksdagen beslutar att bidragsramen inom anslaget Stöd till icke-statliga kulturlokaler för budgetåret 1992/93 höjs med 75 milj.kr. eller således till 100 milj.kr.

1991/92:Fi44 av Lars Werner m.fl. (v) vari yrkas

25. att riksdagen avslår regeringens förslag om slopad fastighetsskatt på lokalhyreshus,

26. att riksdagen beslutar att återgå till 1991 års nivå på fastighets-skatten för lokalhyreshus,

28. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om återställande av vissa skattesänkningar.

1991/92:Fi59 av Åke Gustavsson m.fl. (s) vari yrkas

3. att riksdagen i enlighet med vad i motionen anförts om att riksdagen bör ange inriktningen på kulturinvesteringarna avslår propositionens förslag om att anvisa 100 milj.kr. till regeringens disposition för investeringar inom kulturområdet,

4. att riksdagen beslutar att bidragsramen inom anslaget Stöd till icke-statliga kulturlokaler för budgetåret 1992/93 höjs med 75 milj.kr. till 100 milj.kr.,

5. att riksdagen beslutar att bidragsramen inom anslaget Bidrag till allmänna samlingslokaler för budgetåret 1992/93 ökas med 50 milj.kr. utöver regeringens förslag eller således till 96 milj.kr.

1991/92:Fi65 av Lars Hedfors m.fl. (s) vari yrkas

22. att riksdagen avslår den i proposition 1991/92:150 bilaga I:5.6 föreslagna lagen om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighets-skatt,

24. att riksdagen beslutar att skattesatsen för fysiska personers och dödsboms kapitalinkomster skall vara 30 % fr.o.m. 1993,

26. att riksdagen beslutar att de regler för genomsyn vid tillämpningen av takregeln vid realisationsvinstbeskattningen av bostadsrätter som gällde före riksdagens beslut den 18 december 1991 återinförs fr.o.m. 1 juli 1992,

36. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fastighetsskatten och allmänna samlingslokaler.

1991/92:Fi73 av Hans Gustafsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om åtgärder mot finanskrisen.

1991/92:Fi81 av Ulf Melin och Göte Jonsson (båda m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om likartad fastighetsbeskattning vad avser olika fastighetstyper.

1991/92:BoU6y

1991/92:Fi101 av Dan Eriksson i Stockholm (nyd) vari yrkas

1. att riksdagen såsom sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om sänkning av fastighetsskatter,

2. att riksdagen såsom sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om slopande av fastighetsskatten.

Utskottet

Utökat stöd till vissa lokaler m.m.

I avsikt att återskapa infrastrukturer och generera sysselsättning för att motverka den höga arbetslösheten läggs i proposition 1991/92:150 (kompletteringspropositionen) fram förslag om tidigareläggning av investeringar och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder. Bland de föreslagna åtgärderna ingår bl.a. att ytterligare medel skall ställas till förfogande för investeringar m.m. i allmänna samlingslokaler och icke-statliga kulturlokaler för budgetåret 1992/93.

Stödet till allmänna samlingslokaler

Bidrag till allmänna samlingslokaler kan lämnas till aktiebolag, föreningar eller stiftelser som är fristående i förhållande till kommunen och kommunala företag. Bidrag lämnas för ny- och ombyggnad av samlingslokaler samt för köp av samlingslokaler. Vid nybyggnad lämnas bidrag med 50 % av kostnaden för ytor upp till 1 000 m². För ytor mellan 1 000 och 2 000 m² lämnas bidrag med 30 %. Ett villkor för det statliga stödet är att kommunen också lämnar bidrag. Det kommunala bidraget skall vara lägst 30 % av kostnaden för ytor upp till 2 000 m². För köp samt för ombyggnad och andra upprustningsåtgärder lämnas bidrag efter samma grunder och med samma bidragsandelar som för nybyggnad.

Riksdagen har för budgetåret 1992/93 fastställt en ram för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler om 46 milj.kr. Det av riksdagen beviljade anslaget för samma ändamål och budgetår uppgår till 105 milj.kr.

Förslagsanslaget Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m. föreslås i kompletteringspropositionen ökat i förhållande till vad riksdagen tidigare beviljat för budgetåret 1992/93. I denna del innebär förslaget att anslaget skall tillföras ytterligare 30 milj.kr. Bidraget skall enligt förslaget inte bara avse sådana åtgärder för vilka stöd redan kan utgå enligt dagens regler utan också för underhålls- och reparationsarbeten av annat slag — detta bl.a. med hänvisning till att sådana projekt i regel kan påbörjas med kort varsel. Enligt förslaget skall sålunda bidrag utgå

enligt andra regler än dagens — regler som skall läggas fast i regleringsbrevet. Bidraget skall avse projekt med en byggkostnad om högst 3 milj.kr. Vid boverkets val av objekt bör sysselsättningssvaga områden prioriteras.

I kompletteringspropositionen (bil. I:8 s. 11) föreslås även att reservationsanslaget Arbetsmarknadspolitiska åtgärder skall ökas med 500 milj.kr. för budgetåret 1992/93 utöver vad riksdagen tidigare beviljat. Enligt förslaget skall av denna summa 50 milj.kr. tillföras arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) för om-, till- och nybyggnad av små samlingslokaler. Vid fördelningen av medlen skall AMS prioritera s.k. kombinationsprojekt i sysselsättningssvaga områden, främst glesbygd. Medelstillskottet bör vidare avgränsas till framför allt samlingslokaler med en byggkostnad om högst 3 milj.kr.

Med hänvisning till det stora antalet inneliggande ansökningar om stöd till allmänna samlingslokaler och till att samlingslokalprojekt är lämpliga att genomföra i tider med vikande byggkonjunktur föreslås i den socialdemokratiska partimotionen Fi41 yrkande 14 samt i motion Fi59 (s) yrkande 5 att ramen för beslut om bidrag till allmänna samlingslokaler skall ökas. Enligt förslagen bör ramen ökas med 50 milj.kr. utöver den redan beslutade ramen för budgetåret 1992/93, dvs. till totalt 96 milj.kr.

Inledningsvis behandlar utskottet förslaget om att öka anslaget för bidrag till allmänna samlingslokaler med 30 milj.kr.

Bakom regeringsförslaget ligger, som framhålls i kompletteringspropositionen, bl.a. en strävan att hålla uppe sysselsättningen och att motverka den höga arbetslösheten inom byggsektorn. Även om det primärt inte åligger bostadsutskottet att göra sysselsättningsmässiga bedömningar är det utskottets mening att ett ökat stöd till allmänna samlingslokaler är väl lämpat att svara mot denna strävan. Det finns hos boverket en kö av projekt som kan påbörjas med förhållandevis kort varsel och därmed snabbt bidra till att förbättra sysselsättningen. Utskottet föreslår att riksdagen anvisar ytterligare 30 milj.kr. till anslaget Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m. för budgetåret 1992/93.

Som framhålls i kompletteringspropositionen skall bidrag inte bara avse åtgärder för vilka stöd redan kan utgå enligt dagens regler utan också underhålls- och reparationsarbeten av annat slag. Utskottet vill i det sammanhanget anföra att en rationell och smidig handläggning med bibehållande av de sysselsättningspolitiska ambitionerna torde uppnås om det ökade anslaget används till sådana projekt som redan finns i boverkets kö, dvs. projekt som har arbetats fram med utgångspunkt i de regler som i dag gäller för samlingslokalstödet. En förutsättning är alltså att projekten i övrigt uppfyller de krav som enligt regeringsförslaget bör ställas på dem. Det skall sålunda vara projekt i sysselsättningssvaga områden med en byggkostnad om högst 3 milj.kr. Vad bostadsutskottet i denna del anfört bör finansutskottet föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna.

Även förslaget om att av det ökade anslaget till arbetsmarknadspolitiska åtgärder använda sammanlagt 50 milj.kr. för bidrag till ny-, om- och tillbyggnad av allmänna samlingslokaler tillstyrks av utskottet.

Förslaget i denna del innebär att dagens bidragsregler i princip skall tillämpas, dock med hänsyn tagen till de i kompletteringspropositionen angivna särskilda villkoren, dvs. det skall vara fråga om s.k. kombinationsprojekt i sysselsättningssvaga områden, främst glesbygd, med en byggkostnad om högst 3 milj.kr. Detta innebär att projekten kommer att tas ur den vid boverket befintliga kön. Mot denna bakgrund framstår det enligt bostadsutskottets mening som mindre lämpligt att uppdra åt AMS att administrera fördelningen av bidragen på det sätt som regeringens förslag torde innebära. Enligt utskottets mening bör bidragsansökningarna i stället administreras på sedvanligt sätt av boverket. En förutsättning för den av utskottet förordade ordningen är att boverket samråder med AMS när det gäller den sysselsättningspolitiska inriktning som skall vägleda bidragsgivningen. Utskottets ställningstagande i denna del bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande ovan innebär att statens stöd till de allmänna samlingslokalerna ökar med sammanlagt 80 milj.kr. för budgetåret 1992/93. Utskottet är inte berett att tillföra samlingslokalstödet ytterligare medel på det sätt som föreslås i den socialdemokratiska partimotionen Fi41 yrkande 14 samt i motion Fi59 (s) yrkande 5. Motionerna avstyrks.

Stödet till icke-statliga kulturlokaler

Bidrag för ny- eller ombyggnad av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten lämnas med högst 30 % av bidragsunderlaget vid nybyggnad och med högst 50 % vid ombyggnad. Begreppet ny- eller ombyggnad omfattar även standardhöjande reparationer, handikappanpassning samt utbyte och komplettering av inventarier.

För budgetåret 1992/93 har riksdagen fastställt (1991/92:BoU11 s. 3) en ram för bidrag till icke-statliga kulturlokaler om 25 milj.kr. samt anvisat ett anslag för ändamålet på 50 milj.kr.

I kompletteringspropositionen föreslås att reservationsanslaget Bidrag till utvecklingsverksamhet inom kulturområdet m.m. skall ökas med 102,7 milj.kr. Härav är 100 milj.kr. avsedda att utnyttjas för stöd till investering och upprustning av icke-statliga kulturlokaler, bl.a. på grundval av de ansökningar som ingivits till boverket. Medlen skall också användas för istandsättning och vård av kulturminnen m.m. Delar av medlen skall enligt förslaget dessutom kunna användas för stöd till statliga kulturlokaler.

Medlen bör enligt förslaget stå till regeringens disposition för slutlig fördelning mellan de projekt som boverket och riksantikvarieämbetet tillhandahåller underlag för. Utgångspunkten för den slutliga fördelningen bör bl.a. vara uppskattningen av de sysselsättningseffekter som följer av det enskilda projektet samt möjligheten att erhålla effekter på sysselsättningen redan tidigt under budgetåret 1992/93. Dessutom skall möjligheten att anlita av arbetsmarknadsmyndigheterna anvisad arbetskraft tas till vara.

I den socialdemokratiska partimotionen Fi41 yrkande 21 liksom i motion Fi59 (s) yrkande 3 yrkas avslag på kompletteringspropositionen i denna del. Motionärerna finner dels den föreslagna anslagsökningen otillräcklig, dels det otillfredsställande att regeringen inte vill ge en närmare beskrivning av hur medlen skall fördelas mellan olika ändamål.

Med hänvisning till det stora behovet av stöd föreslås i motion Fi59 (s) yrkande 4 att ramen för stöd till icke-statliga kulturlokaler skall ökas med 75 milj.kr. utöver den ram som riksdagen fastställt för budgetåret 1992/93, dvs. till 100 milj.kr.

Förslaget i kompletteringspropositionen innebär, som framgår ovan, att sammanlagt 100 milj.kr.skall anvisas till bl.a. icke-statliga kulturlokaler och kulturminnesvård m.m. utan att den exakta fördelningen mellan ändamålen anges. Även om det i och för sig kan ligga ett värde i att den föreslagna medelsökningen av stödet uppdelas på de aktuella ändamålen bör den av regeringen föreslagna ordningen kunna godtas. Det faktum att medlen inte redan nu fördelas på resp. saksanslag innebär bl.a. att det ges större möjlighet att väga in sysselsättningseffekterna av olika projekt inför den slutliga medelsfördelningen. Bostadsutskottet vill dock understryka vikten av att beslut om stöd fattas så att den ökning av sysselsättningen som eftersträvas snabbt kommer att förverkligas. Förslaget, i de delar det ligger inom bostadsutskottets beredningsområde, tillstyrks av utskottet. Förslagen i den socialdemokratiska partimotionen Fi41 yrkande 21 och i motion Fi59 (s) yrkande 3 om avslag på kompletteringspropositionen i denna del avstyrks sålunda. Utskottet är med hänvisning till det nu anförda inte heller berett ställa sig bakom förslaget i motion Fi59 (s) yrkande 4 om att ramen för stöd till icke-statliga kulturlokaler skall ökas med 75 milj.kr. Motionen avstyrks också i denna del.

Fastighetsskatten

Fastighetsskatten infördes år 1984 och tillämpades första gången vid 1986 års taxering. Den ersatte härvid den i början av 1980-talet införda hyreshusavgiften. Fastighetsskatten förändrades grundligt genom 1991 års skattereform. Bl.a. innebär förändringarna att skatten för småhusen ersatte schablonintäkten samtidigt som den för hyreshusen gjordes mer likformig och enhetlig. Fastighetsskatten omfattar i dag småhusenheter, hyreshusenheter samt bostadshus med tomtmark på lantbruksenhet. Det övriga fastighetsbeståndet beläggs däremot inte med fastighetsskatt, dvs. andra delar av jordbruksfastigheter eller industrienheter. Skatten beräknas på grundval av fastighetens taxeringsvärde. Mot bakgrund av fastighetsskattens roll vid utformningen av bostadspolitiken finner utskottet anledning att i detta yttrande också behandla de i kompletteringspropositionen och viss motioner aktualiserade förslagen om fastighetsskattens utformning.

I kompletteringspropositionen anføres att fastighetsskatten på hyreshus måste anses som en ren objektsskatt. Enligt förslaget vore det därför riktigare att skattemässigt behandla lokalhyreshusen på samma

sätt som industrifastigheter, dvs. att undanta också lokalhyreshusen från fastighetsskatt. Vidare anförts att regeringen inte tidigare velat prioritera en sänkning av fastighetsskatten på lokalhyreshus framför vissa andra angelägna skattesänkningar. Den situation som nu uppstått på fastighetsmarknaden kräver dock enligt förslaget åtgärder av alldeles speciell natur. Mot denna bakgrund föreslås att fastighetsskatten på kommersiella lokaler avskaffas fr.o.m. den 1 januari 1993. Enligt propositionen motverkas härigenom värdefallet på fastigheter med kommersiella lokaler, vilket bidrar till en ökad stabilitet i fastighetssektorn och kreditssystemet. Förändringen anges dessutom medföra en likabehandling inom skattesystemet eftersom exempelvis industri- och jordbruksfastigheter inte omfattas av fastighetsskatten.

I Vänsterpartiets partimotion Fi44 anförts att det är riktigt att fastighetsmarknaden har genomgått en svår kris, men att skattesystemet trots detta bör utformas efter principer som ligger fast över tiden. Eftersom ett välfärdssamhälle av svensk typ kräver ett relativt högt skatteuttag är det enligt motionärernas mening mindre välbetänkt att helt eller delvis undanta fastigheter från skattebasen. Motionärerna yrkar därför avslag på regeringens förslag i denna del — yrkande 25. I ett avseende finns det dock enligt motionärernas mening skäl att vidta en förändring av beskattningen av kommersiella lokaler. Det gäller den tillfälliga höjningen av fastighetsskatten för lokalhyreshus från 2,5 % till 3,5 % vid 1992 och 1993 års taxeringar. Med avseende på att den överhettning på fastighetsmarknaden som motiverade höjningen inte längre föreligger föreslås att fastighetsskatt skall utgå med den tidigare lägre skattesatsen — yrkande 26.

Enligt motion Fi65 (s) får en avskaffad fastighetsskatt för kommersiella lokaler inte så positiva effekter på fastighetsmarknaden som regeringen hävdar. Enligt motionärernas mening kan det ifrågasättas om staten genom att ge stora särskilt riktade skattelättnader skall rädda fastighetsägare och andra placerare från konsekvenserna av de beslut som visat sig förlustbringande. Med hänvisning härtill avvisas regeringens förslag om sänkt fastighetsskatt på lokalhyreshus — yrkande 22.

Fastigheter som huvudsakligen utnyttjas som samlingslokaler är enligt motion Fi65 (s) befriade från fastighetsskatt. Enligt motionärerna har dock upplåtelse av sådana lokaler till kommun i vissa fall i skatterättslig mening kommit att betraktas som kommersiellt utnyttjande. Fastigheten har härigenom belastats med fastighetsskatt. Mot bakgrund härav föreslås att icke-kommersiellt utnyttjande av samlingslokaler inte skall föranleda att fastighetsskatt utgår — yrkande 36.

Enligt motion Fi81 (m) innebär dagens regler problem för vissa hyresfastigheter som innehåller såväl lokaler som bostäder. Beroende på fördelningen mellan lokaler och bostäder ger dagens gränsdragningsregler enligt motionärernas mening ett oacceptabelt utfall för vissa fastigheter. Med hänvisning härtill förordas att reglerna skall utformas så att fastighetsbeskattningen blir likartad för olika fastighetstyper.

Fastighetsskatten på andra fastigheter än kommersiella bör enligt motion Fi101 (nyd) yrkande 1 ses över. Dessutom bör åtgärder vidtas

för att sänka fastighetsskatten i dessa fall. Enligt förslaget bör det uppdras åt regeringen att återkomma med förslag i frågan under hösten 1992.

Utskottet behandlar först frågan om slopande av fastighetsskatten för hyreshusenhet som huvudsakligen består av lokaler.

Till grund för regeringsförslaget om att befria lokalhyreshus från fastighetsskatt ligger främst behovet av att vidta åtgärder för att söka bromsa den senaste tidens utveckling på fastighetsmarknaden. Som framhålls i kompletteringspropositionen är syftet att motverka värdetappet på fastigheter med kommersiella lokaler och härigenom bidra till en ökad stabilitet i fastighetssektorn och kreditssystemet. Även enligt bostadsutskottets mening finns det i rådande läge på fastighetsmarknaden anledning att vidta åtgärder som bidrar till en ökad stabilitet. Regeringens förslag tillstyrks. Förslagen i Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 25 samt i motion Fi65 (s) yrkande 22 avstyrks.

Utskottets ställningstagande ovan innebär att förslaget i Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 26 om en återgång till den tidigare gällande skattesatsen för lokalhyreshus liksom förslaget i motion Fi65 (s) yrkande 36 om fastighetsskatten för samlingslokaler saknar aktualitet. Motionsyrkandena avstyrks.

När det gäller den i motion Fi81 (m) aktualiserade frågan om fastighetsskatten för vissa fastigheter som innehåller såväl lokaler som bostäder vill utskottet anföra följande. Som redovisas i kompletteringspropositionen har frågan aktualiserats dels av riksskatteverket i en skrivelse till regeringen, dels av fastighetsskatteutredningen i betänkandet SOU 1992:11 Fastighetsskatt. I propositionen aviserar regeringen också sin avsikt att efter avslutad remissbehandling och sedvanlig beredning i regeringskansliet återkomma till riksdagen med förslag i sådan tid att erforderliga ändringar kan gälla fr.o.m. år 1993. Resultatet av det pågående utredningsarbetet bör avvaktas. Motionerna avstyrks.

Mot bakgrund av det i motion Fi101 (nyd) yrkande 1 framlagda förslaget om en översyn av fastighetsskatten vill bostadsutskottet erinra om att frågor avseende fastighetsskattens framtida utformning m.m. är föremål för överväganden i regeringskansliet bl.a. med utgångspunkt i de förslag som lagts fram av fastighetsskatteutredningen. Utskottet är med hänvisning härtill inte berett förorda ytterligare utredningsinsatser med den allmänt utformade inriktning som förs fram i motionen. Motionsyrkandet avstyrks.

Vissa frågor om bostadsbeskattningen m.m.

Bostadsutskottet behandlar i detta avsnitt ett antal motionsyrkanden med vissa förslag avseende beskattningen av bostäder m.m.

Med hänvisning till att skattereformen bör återställas i dess huvuddrag föreslås i motion Fi65 (s) yrkande 24 att skattesatsen för fysiska personers och dödsboms kapitalinkomster skall vara 30 % fr.o.m. år 1993. Även i motion Fi73 (s) såvitt nu är i fråga förs motsvarande förslag fram. I denna motion sker detta bl.a. med hänvisning till den

ökning av bostadskostnaderna för villaägare med ränteavdrag som följer av den tidigare beslutade sänkningen av kapitalskattesatsen till 25 %.

I Vänsterpartiets partimotion Fi44 anförs att de skattesänkningar som regeringen hittills genomfört har medfört att såväl budgetunderskottet som arbetslösheten har ökat. Med hänvisning härtill föreslås i motionens yrkande 28 såvitt nu är i fråga att kapitalskattesatsen skall uppgå till 30 % även efter år 1992.

Vid sin behandling hösten 1991 av förslaget om att sänka kapitalskattesatsen från 30 % till 25 % fr.o.m. år 1993 (1991/92:BoU3y) anförde utskottet att ändringen av kapitalinkomstskattenivån — såvitt rörde boendekostnaderna — var acceptabel. I anslutning härtill redovisade också utskottet uppfattningen att sänkningen av kapitalinkomstbeskattningen torde innebära ett ökat sparande samtidigt som boendekostnadsökningarna begränsades. Vad som i de nu aktuella motionerna anförts har inte givit utskottet anledning till annat ställningstagande. Motionerna avstyrks.

I motion Fi65 (s) yrkande 26 hemställs att den takregel vid reavinstbeskattningen av bostadsrätter som gällde före riksdagens beslut den 18 december 1991 skall återinföras fr.o.m. den 1 juli 1992.

På förslag av regeringen beslutade riksdagen hösten 1991 att de s.k. genomsynsreglerna skulle tas bort vid tillämpningen av såväl huvudregeln som takreglerna när reavinstskatten beräknas vid försäljning av bostadsrätter. Mot regeringsförslaget i denna del stod en motion (s) med förslag om att den s.k. genomsynen skulle tillämpas när takreglerna för reavinstbeskattningen var tillämpliga. Vid sin behandling av frågan (1991/92:BoU4y s. 2) anförde bostadsutskottet att genomsynen borde slopas vid tillämpningen av såväl huvudregeln som takreglerna. Utskottet anslöt sig därmed till den kritik mot reglerna om genomsyn som tidigare förts fram bl.a. i riksdagen. Vad som i den nu aktuella motionen anförts har inte givit utskottet anledning ändra sitt tidigare ställningstagande. Motionen avstyrks.

För att erhålla större rörlighet och ett bättre resursutnyttjande bör den s.k. flyttskatten enligt motion Fi101 (nyd) yrkande 2 slopas fr.o.m. utgången av år 1992.

Bostadsutskottet delar den uppfattning som torde ligga till grund för förslaget i motion Fi101 (nyd) yrkande 2 — att en god rörlighet på bostadsmarknaden förbättrar möjligheterna för den enskilde att finna en bostad som svarar mot de egna behoven. Samtidigt måste detta mål naturligtvis vägas mot andra angelägna samhällsmål. Utskottet är inte berett tillstyrka motionen i denna del. Motionsyrkandet avstyrks sålunda.

Som en del i ett åtgärds paket för att stärka fastighetsmarknaden förs i motion Fi73 (s) såvitt nu är i fråga fram förslag om att outhyrda lokaler skall befrias från fastighetsskatt, att rullande fastighetstaxering skall införas, att ökade möjligheter till jämkning av taxeringsvärdet tillskapas och att stark återhållsamhet skall visas med åtgärder som innebär ökade boendekostnader för åren 1993 och 1994.

Utskottet är inte heller berett ställa sig bakom de nu aktuella förslagen i motion Fi73 (s) såvitt nu är i fråga. I den mån de inte kan anses tillgodosedda genom utskottets ställningstaganden ovan avstyrks de av utskottet.

Stockholm den 19 maj 1992

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

I beslutet har deltagit: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Erling Bager (fp), Lennart Nilsson (s), Ulf Lönnqvist (s), Rune Evensson (s), Ulf Björklund (kds), Dan Eriksson i Stockholm (nyd), Britta Sundin (s), Birger Andersson (c), Marianne Carlström (s), Inga Berggren (m) och Lars Stjernkvist (s).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Eva Zetterberg (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Avvikande meningar

1. Stödet till allmänna samlingslokaler

Oskar Lindkvist, Lennart Nilsson, Ulf Lönnqvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström och Lars Stjernkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Stödet till allmänna samlingslokaler börjar med "Utskottets ställningstagande" och slutar med "Motionerna avstyrks" bort ha följande lydelse:

Samlingslokalprojekt är, som framhålls i den socialdemokratiska partimotionen Fi41, mycket lämpliga att genomföra i tider med vikan- de byggkonjunktur. Genom att det hos boverket och dess samlingslokaldelegation redan finns ett stort antal ärenden som är väl förberedda och därigenom snabbt kan sättas i gång ger projekten också snabbt effekt på sysselsättningen. Samtidigt finns det ett stort och eftersatt behov av investeringar i de allmänna samlingslokaler som är avsedda att bl.a. tillgodose föreningslivets lokalbehov. Det är mot denna bakgrund bra att regeringen nu för fram förslag om ökade satsningar på de allmänna samlingslokalerna. Samtidigt kan utskottet konstatera att den föreslagna tilldelningen av ytterligare medel inte är tillräcklig. Inte minst sysselsättningsläget är i dag sådant att ytterligare insatser måste till för att motverka den ökande arbetslösheten.

Utskottet tillstyrker med hänvisning till det nu anförda förslagen i den socialdemokratiska partimotionen Fi41 yrkande 14 och motion Fi59 (s) yrkande 5 om att öka ramen för bidrag till allmänna samlingslokaler med 50 milj.kr. för budgetåret 1992/93.

2. Stödet till icke-statliga kulturlokaler

1991/92:BoU6y

Oskar Lindkvist, Lennart Nilsson, Ulf Lönnqvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström och Lars Stjernkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Stödet till icke-statliga kulturlokaler börjar med "Förslaget i" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Det finns, som framhålls i den socialdemokratiska partimotionen Fi41, ett stort behov av stöd till investeringar på kulturområdet. Inte minst gäller det de icke-statliga kulturlokalerna. Utskottet kan mot bakgrund härav konstatera att de förslag till ökade insatser på området som läggs fram i kompletteringspropositionen är helt otillräckliga. Ökningen kommer inte att medge att mer än en bråkdel av planerade projekt kan genomföras.

Förutom att den föreslagna ökningen av stödet till kulturinvesteringar inte täcker de behov som finns är det enligt utskottets mening otillfredsställande att regeringen inte på något sätt preciserar hur medlen skall fördelas på stöd till icke-statliga kulturlokaler och på övriga ändamål. Vid en sådan ordning ges inte riksdagen någon som helst möjlighet att göra erforderliga övergripande bedömningar av angelägenheten, inriktningen och fördelningen av stödet. Enligt utskottets mening bör därför regeringsförslaget i denna del avvisas i enlighet med förslaget i motion Fi59 (s) yrkande 3. I stället bör ett till beloppet bestämt ökat anslag om 75 milj.kr. anvisas för stöd till icke-statliga kulturlokaler i enlighet med förslagen i den socialdemokratiska partimotionen Fi41 yrkande 21 samt motion Fi59 (s) yrkande 4.

3. Slopande av fastighetsskatten för lokalhyreshus

Oskar Lindkvist, Lennart Nilsson, Ulf Lönnqvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström och Lars Stjernkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Till grund" och slutar med "22 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Förslaget om att slopa fastighetsskatten på kommersiella fastigheter syftar enligt regeringsförslaget till att åstadkomma en höjning av värdet på de berörda fastigheterna genom att öka lönsamheten för fastighetsägarna. Det kan enligt bostadsutskottets mening starkt ifrågasättas om den föreslagna åtgärden får så positiva effekter på fastighetsmarknaden som regeringen hävdar. Som framhålls i motion Fi65 (s) betalar lokalhyresgästen i normalfallet fastighetsskatten vid sidan av själva lokalhyran. Det troliga är därför att fastighetens lönsamhet endast påverkas svagt och på längre sikt. Det kan dessutom ifrågasättas om staten genom att ge stora särskilt riktade skattelättnader skall rädda fastighetsägare och andra placerare från konsekvenserna av de beslut som visat sig förlustbringande.

Med hänvisning till det nu anförda bör regeringens förslag om slopad fastighetsskatt på lokalhyreshus avvisas i enlighet med förslagen i motion Fi65 (s) yrkande 22 samt Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 25.

4. Fastighetsskatten för samlingslokaler

1991/92:BoU6y

Oskar Lindkvist, Lennart Nilsson, Ulf Lönnqvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström och Lars Stjernkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Utskottets ställningstagande" och slutar med "Motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Som huvudregel gäller att fastigheter som huvudsakligen utnyttjas som samlingslokaler är befriade från fastighetsskatt. Med avseende på den betydelse dessa lokaler har för de enskilda människorna och för föreningslivet och därmed också för samhället är detta naturligtvis riktigt. Trots detta kan det, som framhålls i motion Fi65 (s), förekomma att upplåtelse av sådana lokaler till kommun i vissa fall i skatterättslig mening kommit att betraktas som kommersiellt utnyttjande. Fastigheten har härigenom belastats med fastighetsskatt. Detta är enligt bostadsutskottets mening inte rimligt. Utskottet delar sålunda vad som i motion Fi65 (s) yrkande 36 anförts om att icke-kommersiellt utnyttjande av samlingslokaler inte bör föranleda att fastighetsskatt utgår. Utskottets ställningstagande i denna del bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Förslaget i Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 26 om skattesatsen för lokalhyreshus avstyrks däremot.

5. Kapitalskattesatsen

Oskar Lindkvist, Lennart Nilsson, Ulf Lönnqvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström och Lars Stjernkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Vissa frågor om bostadsbeskattningen m.m. börjar med "Vid sin" och slutar med "Motionerna avstyrks" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet delar den i motion Fi65 (s) framförda uppfattningen att skattereformen bör återställas i dess huvuddrag. Även enligt utskottets mening bör sålunda skattesatsen för fysiska personers och dödsboms kapitalinkomster vara 30 % också efter utgången av år 1992. Den ökning av boendekostnaderna som följer av den tidigare beslutade sänkningen av kapitalskattesatsen till 25 % är enligt utskottets mening inte acceptabel. Det bör vidare framhållas att en sänkning av kapitalskatten rubbar balansen mellan arbete och kapital, en effekt som inte bara ger ett orättvist utfall utan också bidrar till en ineffektiv resursanvändning. Dessutom ökar risken för skatteplanering.

Vad utskottet nu med anledning av motionerna Fi65 (s) yrkande 24 och Fi73 (s) såvitt nu är i fråga samt Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 28 anført om kapitalskattesatsen efter år 1992 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Takreglerna vid reavinstbeskattningen

1991/92:BoU6y

Oskar Lindkvist, Lennart Nilsson, Ulf Lönnqvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström och Lars Stjernkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Vissa frågor om bostadsbeskattningen m.m. börjar med "På förslag" och slutar med "Motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Det finns enligt bostadsutskottets mening sådana praktiska administrativa svårigheter med att tillämpa reglerna om genomsynen att dessa inte bör tillämpas vid huvudregeln. När det gäller genomsynsreglerna vid användande av takreglerna föreligger däremot inte samma praktiska komplikationer. Vid tillämpningen av takreglerna handlar det endast om att bestämma nettoförmögenheten eller nettoskulden vid försäljningstillfället. En annan omständighet som enligt utskottets mening talar för att behålla genomsynen vid tillämpningen av takreglerna är att dessa annars skulle bli avsevärt mer förmånliga än motsvarande regler för egnahem.

Vad utskottet nu med anledning av motion Fi65 (s) yrkande 26 anfört om de s.k. genomsynsreglerna vid tillämpning av takreglerna när reavinstskatten beräknas vid försäljning av bostadsrätter bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Den s.k. flyttskatten

Dan Eriksson i Stockholm (nyd) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Vissa frågor om bostadsbeskattningen m.m. börjar med "Bostadsutskottet delar" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

En förutsättning för en väl fungerande bostadsmarknad är att de boendes prioriteringar styrs av de behov som finns och inte av administrativa regleringar, byråkratiska hinder eller styrande skatteregler. Den s.k. flyttskatten utgör enligt utskottets mening ett exempel på en regel som ger upphov till inlåsnings effekter som måste tas bort. För att erhålla större rörlighet och ett bättre resursutnyttjande bör därför den s.k. flyttskatten slopas fr.o.m. utgången av år 1992 i enlighet med förslaget i motion Fi101 (nyd) yrkande 2.

8. Åtgärdspaket för att stärka fastighetsmarknaden

Oskar Lindkvist, Lennart Nilsson, Ulf Lönnqvist, Rune Evensson, Britta Sundin, Marianne Carlström och Lars Stjernkvist (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Vissa frågor om bostadsbeskattningen m.m. börjar med "Utskottet är" och slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Fastighetsmarknadens utveckling är av stor strategisk betydelse för hur finanssektorn kommer att klara de närmaste åren. Ett av de allvarligaste hoten utgör härvid risken för prisfall på villa- och bostadsrättsmarknaden så att den hittillsvarande krisen sprids till hushållssektorn i större omfattning än hittills. De sociala och ekonomiska effekterna skulle då kunna bli mycket svåra. Bostadsutskottet delar mot

bakgrund härav uppfattningen i motion Fi73 (s) om att åtgärder måste vidtas för att stärka fastighetsmarknaden. Även enligt utskottets mening bör sålunda outhyrda lokaler befrias från fastighetsskatt, rullande fastighetstaxering införas, ökade möjligheter till jämkning av taxeringsvärdet tillskapas och stark återhållsamhet visas med åtgärder som innebär ökade boendekostnader för åren 1993 och 1994.

Vad utskottet nu med anledning av motion Fi73 (s) såvitt nu är i fråga anfört om ett åtgärds paket för fastighetsmarknaden bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Eva Zetterberg (v) anför:

Jag ansluter mig till följande avvikande meningar (s):

1. Stödet till allmänna samlingslokaler
2. Stödet till icke-statliga kulturlokaler
5. Kapitalskattesatsen

Jag vill dessutom anföra följande vad gäller:

Skattesatsen för lokalhyreshus

Det är naturligtvis riktigt att fastighetsmarknaden genomgår en svår kris. Samtidigt måste skattesystemet utformas efter principer som ligger fast över tiden. Eftersom ett välfärdssamhälle av svensk typ kräver ett relativt högt skatteuttag är det mindre välbetänkt att helt eller delvis undanta fastigheter från skattebasen. I enlighet med förslaget i Vänsterpartiets partimotion Fi44 yrkande 26 kan det dock finnas skäl att vidta en förändring av beskattningen av kommersiella lokaler. Även enligt min mening bör sålunda den tillfälliga höjningen av fastighetsskatten för lokalhyreshus från 2,5 % till 3,5 % vid 1992 och 1993 års taxeringar omedelbart tas bort. Den överhettning på fastighetsmarknaden som motiverade höjningen föreligger inte längre varför den tidigare lägre skattesatsen fortsättningsvis bör tillämpas.